

Atlante di vertigini

Prefazione per un libro che è esso stesso soltanto una prefazione.

So esattamente di cosa è fatto questo atlante. Non sono altro che i ritagli collezionati, osservati e incasellati nel flusso creativo durante la stesura di un libro: Vertigo. Sono le prime fluorescenze di idee, laddove la traiettoria non aveva ancora la forza di una direzione precisa. Poi, come sovente accade, il libro si è smarcato dal suo temuto destino di caotico magma e loro sono rimasti indietro, infilati nelle pagine di un raccoglitore.

A lavoro ultimato però mi sono chiesta perché desiderassi tenerli e il quesito ha sorvolato per un po' sul ridicolo senso di affezione (fortunatamente rigettato nell'ombra da una creatura virginale e bianca di pulizia formale che alberga nel luogo più spartano della mia mente).

Nel capitolo Confessioni bibliografiche contenuto in La follia che viene dalle Ninfe di Roberto Calasso, l'autore si sofferma sulla curiosa bibliografia del saggio Massa e Potere di E. Canetti, una bibliografia non propriamente funzionale, ma qualcosa di diverso per il quale l'autore si pone la domanda: "E allora che cos'è quella lista? Una serie di segnali, che rimandano a esperienze di un lettore. È come se, alla fine della sua opera più grandiosa, Canetti avesse voluto lasciarci una sorte di codice autobiografico di quella lunghissima, esaltante, angosciata esperienza [...]".

Un codice autobiografico dell'esperienza è un'idea affascinante, forse priva di mera utilità perlomeno stilistica, ma ha in sé qualcosa del taccuino di viaggio, la bellezza ingarbugliata del passaggio di segnali che hanno spostato una mente fino allo svolgimento finale di un lavoro. E parlando di tragitto mi sono ritrovata a pensare a un altro libro Flora of Rome citato da Fredrik Sjöberg nel suo L'arte di collezionare le mosche, un libro che altro non è che la catalogazione di una rovina, non un rigoroso e ufficiale trattato botanico, bensì una sorta di inventario filosofeggiante attorno alla flora del Colosseo e alla bellezza involontaria che può generare un albero che si sfoglia sull'asse immaginifico della visione fantastica.

Atlante di vertigini perciò è nato senza alcun intento preciso se non quello di accompagnare il moto ondivago della piacevole pratica dello sfogliare in leggerezza o di raggiungere in un'ipotetica biblioteca altri fratellini visivi nel campo della bibliomanzia immaginale.

„Mis sa nüüd ometi, härrake!” katkestas mind Saveljitš, „et ma sind ükski laseksin! Seda ära uneski peab. Kui sa juba sõita otsustasid, siis lähen su kannul või jalga, aga maha sind ei jäta. Et ma jääksin sinuta siia kivimüüri taha istuma? Kas ma siis jäburaks olen läinud? Kuidas soovid, härrake, aga sinust maha ma ei jää.”

Ma teadsin, et Saveljitšiga ei maksa vaielda, ja lubasin tal teele valmistuda. Poole tunni pärast istusin oma tabli ratsu selga, aga Saveljitš kõhnele ning lombakale võideldes kalle talle jumalaimu andis.

Jõudsime linna Orenburgist vi

Hakkas hä kohast mööda näha päev-pä Saveljitš jõud

„Tasemini kas ei jõua Oleks veel pe Andreitš... K jumal, hukka

Peagi hakk mis olid küla maha, katkest likult möödud vemmaldega

Meid hõigati mööduda, kui mu hobuse r päästis ta, kus kusid ja jook ja kihutasin e

Läheneva kuid korraga nud. Vaene eest põgeneda. Mis pidin tegema? Oodanud teda mõned minutid ja veendumud, et ta on kinni peetud, pöörasin hobuse ümber ja läksin teda päästma.

Atlante
de
Vertigines

teatada Dubrovskile ja hakkas otsima abinõu, kuidas saata sõrmust salajasse peidukohta tamme õõnsuses. Sel ajal lendas kivike vastu äkent, ruut hakkas kiirisesema — Marja Kirilovna vaatas välja ja nägi väikse Sašat, kes talle salaja märku andis. Maša teadis, et Saša on temasse kiindunud, ja tundis tema tuleku üle rõõmu. Ta avas akna.

„Tere, Saša,“ ütles ta, „miks sa mind kutsud?“

„Oeke, ma tulin küsima, kas teil ei ole ehk midagi tarvis. Isa on vihane ja keelab kõigil ära teie sõna kuulata, aga käskige mind teha ükskõik mida, ma teen teie heaks kõik.“

„Suur tänu, kallis Sašake, ja pane tähele: kas sa tead seda vana õõnsat tamme, mis kasvab lehtla juures?“

„Tean, Õeke.“

„Kui sa mind armastad, siis jookse kiiresti sinna ja pane see sõrmus õõnsusse, ära vaata, et keegi sind ei märkaks.“

Nende sõnadega viskas ta Sašale sõrmuse ja sulges akna.

Poiss võttis sõrmuse, pistis kogu jõust jooksmas ja oli kolme minuti pärast mainitud puu juures. Siin jäi ta hingeldades seisma, heitis pilgu ümberingi ja pani sõrmuse puuõõnde. Õnnelikult oma ülesande täitnud, tahtis ta sellest kohe teadet viia Marja Kirilovnale, kui järsku lehtla tagant punapäine ja kõõrsilme katkiste riietes poisike välja vilksatas, tamme juurde tormas ja käe õõnsusse küünitas. Vilkamalt kui orav hüppas Saša poisi juurde ja kahmas temast mõlema käega kinni.

„Mis sa siin teed?“ küsis ta ähvardavalt.

„Mis see sinu asi on?“ vastas poiss lahti rabelda piüdes.

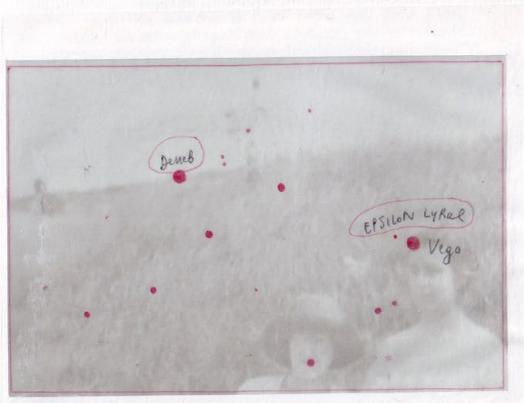
„Lase sõrmusel olla, sa punapäine jänes.“ karjus Saša, „või ma sind alles õpetan omamoodi.“

Vastuse asemel virutas teine Sašale rusikaga näkku, kuid Saša ei lasknud poissi lahti, ta hakkas täiest kõrist kisendama:

„Vargad, vargad! Siia, siia!...“

Poiss piüdis ennast Saša käest lahti kiskuda. Ta oli Sašast nähtavasti paar aastat vanem ja palju tugevam, kuid Saša oli osavam. Nad maadlesid mõne silmapilgu, siis aga jäi punapäine poiss peale. Ta virutas Saša maha ja haaras temal kõrist kinni.

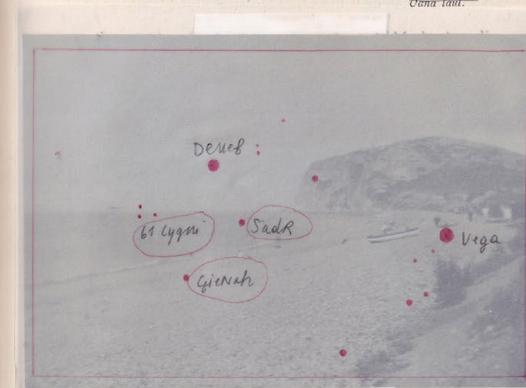
Kuid sel silmapilgul haaras tugev käsi punastest harjasjuustest

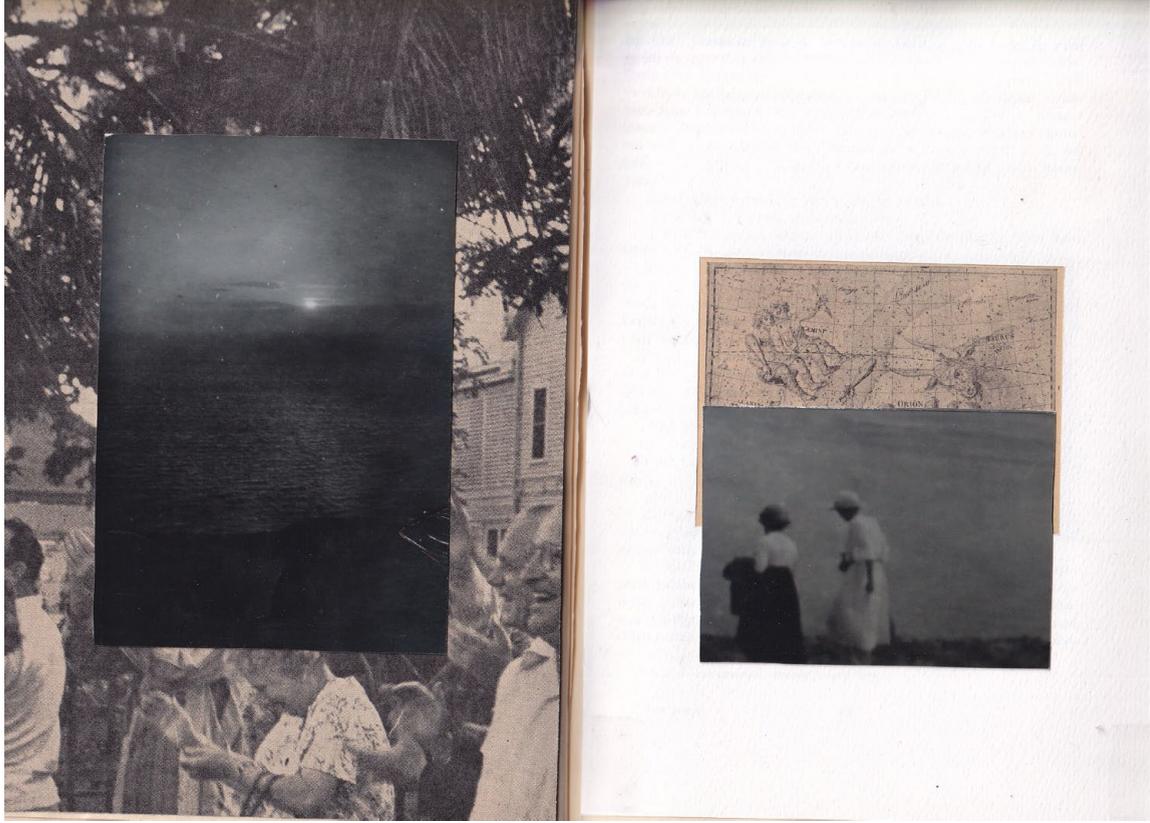

It peatükk.

TEEJUHT.

Koikake, oh sa mu koikake.
võhivõiras nurgake!
Kas saia-ise olen siin tulnud ma,
või on hüva ratsu-sia-kandmnd mind?
Ei, mind toonud-sia-võrsle
uljas reipus ja-agarus,
kõrssi-humelavee-utmastus.
Vana laad.

Tav. 47. Parte della Via Lattea nella costellazione del Sagittario; 4 ore e mezzo di posa. (Fot. dell'osservatorio di Lick.)

Tav. 48. Saggi. Fotografia di una meteorite (Bol. Kharabla, Sotto, meteorite meteorite di Hrabshchik, Frammenti di meteoriti nel Museo di storia naturale

IV peatükk.

KAHEVÕITLUS.

Sa suvatsa nüüd vastu panna mulle,
suis-näed, kuis surun oma mõõguotsa-riidu-sulle.
Kõljatub.

Möödn
mitte üks
võeti min
auväärser
Kuzmils o
südamliku
sega. Vas
majapidan
novna lak
temas mõ
tahtlikku
lgmatjttis
korras. Ve
kuid selle

Olin üli
valises-ki
Komendan
saavutane
on-parem
matud. He
Hommikut
letamist, l
veetsin üli

utus mulle
ndi majas
lid kõige
nud Ivan
ning hea
a muretu-
aagu oma
Marja Iva
Leidsin
usin hea
lisse Ivan
tus-vahe
a varjugi.

ind. Kõr-
eenistust.
kuid ei
hne külg
sised raa-
se vastu-
seide luu-
havaliselt
sa Geras-

„Mis sa so
mulle tingima

A. P. Sum
teatri direktor,

sin naise Akulina Pamfilovnaga, suurima uudistekandjaga ümbruskonnas. Svabrinil nägin mõistagi iga päev, kuid ta jutt muutus mulle kord-korralt iga ebameeldivamaks. Ta alalised naljad komandandi perekonna arvel ei meeldinud mulle sugugi, eriti aga torkavad märkused Marja Ivanovna kohta. Teistsugust seltskonda kindluses ei olnud, kuid ma ei soovinudki teist.

Hoolimata ennustustist baskiirid mässama ei hakanud. Kindluse ümber valitses rahu. Kuid see rahu katkes äkki koduse tüliga.

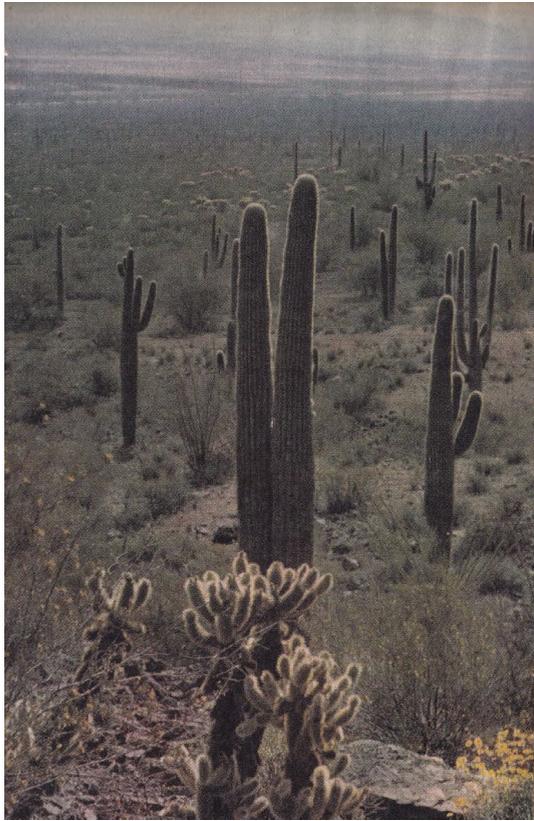
Olen juba maininud, et ma teotsesin kirjandusega. Minu katsetused olid tolle aja kohta võrdlemisi head ja Aleksander Petrovitš Sumarokov¹ kritiseeris neid mõne aasta pärast väna. Kord õnnestus mul kirjutada luuletajad valetas, oma laul kogu kindluse keske sissejuh järgmised vär

lad
hi-
tes
hi-
lle

gu
ks
esse

Tav. 35. Sopra:
di pesa (Pav. de
nella cov

naste poolt
 kuid tundes
 ei liiguta
 asele. Puht-
 tasin siiski
 önnistust.
 nii veenva
 alla südame
 tr. . .
 pedel. Ivan
 st.
 alla panna.
 s istub mu
 käes luku
 . . .
 Hakkasin
 a abikaasa
 ta avaldas
 tunnistas,
 tada. Oma
 ülii kui ka
 nde ja hül-
 jelselt oma
 . . .
 korterisse.
 ades loota
 rnaale ja ta
 nek poleks
 vanovna ei
 p juba ette
 . . .
 kiri käes.
 isa käega.
 elt kirjutas
 na ei mure-
 pealkirja:

Tav. 36. Sopra: spirale estreme della nebulosa di Andromeda. La fotografia
 mostra la parte superiore della spirale. Sotto: nebulosa a spirale vista di profilo. Si nota
 materia oscura nella parte mediana.

Tav. 37. Grande nebulosa a spirale nelle costellazioni di Andromeda. Un
 universo-sola composto da miliardi di soli (foto dell'osservatorio di Yerkes).

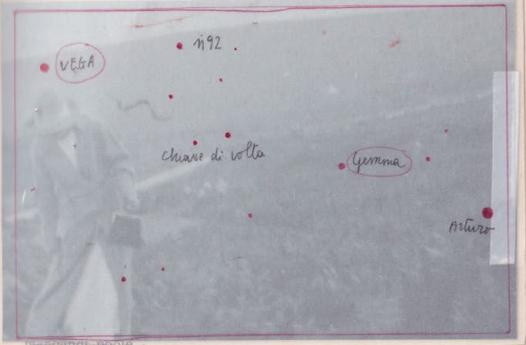
Faded, illegible text from a document or newspaper clipping, possibly a report or news article.

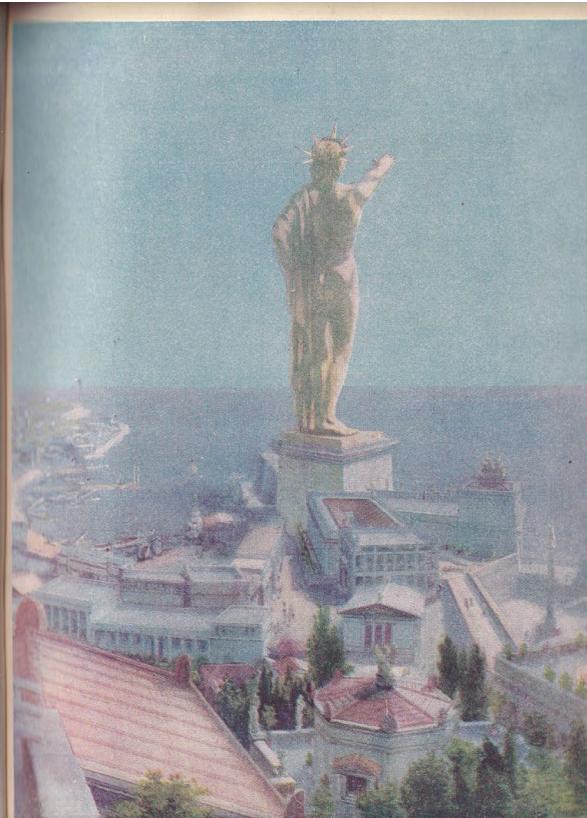
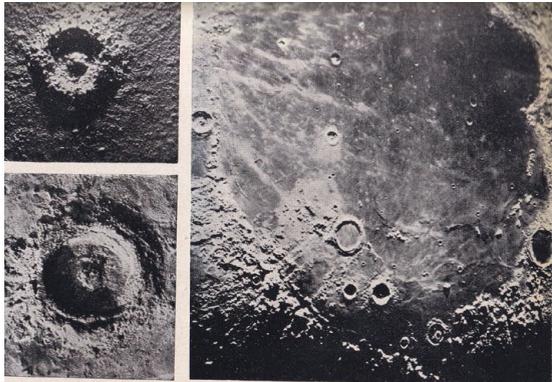
läkeid lalali, silmates mõnda tregunit või garnisoni sõdurit. Nende
juurde läkitati piilureid. Julai, ristitud kalmõkk, 161 komandandi te
tähtsa teate. Urjadniku teated olid Julai sõnade järgi valede, kaval
kasaka... ta-olnud
... lasknud
... ant-pani
... Kas-
... ad nuri-
... pideviija.
... soniroti!
... ata, kuid
... abiga.
... baškiir
... kku kut-
... da Vassi-
... zmitš oli
... sidanud ta
... ähatades,
... diemand,
... arutada
... pealegi,
... is-olnud
... ntresole-
... ka kirju-
... hst-rün-
... manises
... hlusega.
... ja pidi
... evaldam
... Mahterdume turjust! hüüdis komandandiemend, julgeb meile
niieugust ottepanekut teha! Mine talle vastu ja pane lipud ta jalge

VII-peatükk.
RÜNNAK

"Ah sa peako, sa-me-peakene,
rühkisid mu peake teenda,
aastal kolmikümneend ja kolm hooliga.
Ahi-Ei-tee-saadid-ma-peakene,
ei rühnu aga kani sootumaks

...metoudni pead...
Juba koltis, Tormasin piki tänavat, kui kuulsin end hütütavat.
Peatusin.
"Kuhu nüüd?" küsis Ivan Iqnatjitš, mitte järele jõudes. Ivan
Kuzmitš on vallil ja saatis mind teie järele. Pugatšov on siin."

isegi onukeseks. Kõik suhtusid isekeskis seltsimeestena ega avaldanud mingit erilist eelistust oma ninamehele. Jutt oli hommikusest rünnakust, mässu edust ja tulevast tegevusest. Igaüks hoopis, esitas oma arvamust ja vaidles vabalt Pugatšoviga. Ja sellel veidral sõjalisel nõupidamisel otsustati minna Orenburgi peale: jutunud liikumine, mida oleks peaaegu kroonitud kurjategevustav edal. Retk määrati homse peale.

„Noh, velled,“ sõnas Pugatšov, „lõmbame nüüd enne uinakut mu armsamat laulukest. Tšumakov, alga!“

Mu naaber alustas heledal häälel nukrat burlakkide laulu ja koor haaras kaasa:

Ara kohise, haljas tammik-emale,
 ära sega mind, tubli da meesta, mõtlemast,
 et homme ma, tubli meesi, pean ripnema kohtusse
 või kohtumõistma tsaarilise ette.
 Tsaar-valitseja hakkab mind siis usutlema:
 „Pile, ütle mulle, kühmed, hümnele poeg,
 kellega sa varastasid ja röövisid,
 ja kas pidi olla kuskal seltsimeht?“
 Õigeusklik tsaar,“ mi ütlen sulle ma
 kogu tõi, tahan sõelda, õigust kõnelda,
 „seltsimeht“ oli mul terveid rüü: see
 see esimeht seltsimees — pilkama õo,
 aga teine seltsimees — terasfäts,
 aga kolmas mu seltsimeht on tühi ruun
 ja neljas seltsimees — pinguli vibu,
 ja mu kaks kolmasid — kaks kätt, mõnda
 Pajatab siis nõnda õigeusklik tsaar:
 „Au ja kiitus sulle, noormees, talumehe poeg,
 mõistsid varastada, mõistsid sa ka vastata!
 Seepärast noormees tahan sulle kinkida
 kõrge koja, uhke hoone välja peal:
 kaks sammast ja kolmas on põiki peal.“

Võimata on jutustada, millist mõju avaldas mulle see lihtrahva laul, laul võllast, lauldud võllale määratud inimeste poolt. Nende

